

НАЦИОНАЛНО БЮРО НА БЪЛГАРИЯ В ЕВРОДЖЪСТ

28-07-2014, Хага

**ЧРЕЗ
Г-Н СОТИР ЦАЦАРОВ
ГЛАВЕН ПРОКУРОР**

**ДО
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ**

**ДОКЛАД ОТ ИВАНКА КОТОРОВА-ЗАМЕСТИК НА НАЦИОНАЛНИЯ
ПРЕДСТАВИТЕЛ НА БЪЛГАРИЯ В ЕВРОДЖЪСТ**

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

В изпълнение на Ваше решение от 10 юли 2014г.,съдържащо се в протокол №32/10 юли 2014г.,да взема участие в заседание на работната група „GENVAL“ за периода 22-25 юли 2014г. в гр.Брюксел, Кралство Белгия,след което да подготвя доклад за извършената работа, представям на вниманието Ви следния доклад:

На 22 юли имахме предварителна среща с Любомира Димитрова-представител на Министерство на правосъдието в Постоянното представителство и Анелия Иванчева-представител на МВР в Постоянното представителство,по време на която оформихме забележките и неточностите по доклада и се подготвихме за предварителната /преди официалната/ среща с експертите на следващия ден, както и формулирахме предварително официалната позиция, която трябва да бъде изразена от името на България след официалното представяне на доклада.

На 23 юли имахме предварителна среща с експертите и представител на Генералния секретариат на Съвета на ЕС,по време на която изложихме последователно и аргументирано неточностите и забележките по доклада, които бяха възприети изцяло и съобразени при окончателното му изготвяне.

На 24 юли в Съвета на ЕС екипът за оценка, състоящ се от двама национални експерти, съответно от Дания и Испания/експерта от Франция не присъства на представянето на доклада/, в присъствието на представители на 28-те държави членки в това число и Председателстващата ЕС държава—Италия, заедно с представител на Генералния секретариат на Съвета представиха доклада за България.

Експертите заявиха като въстъпление,че посещението е било много добре организирано от колегите от България. По време на срещите е дадена възможност на оценителите да вникнат във функционирането на българската съдебна система за международно

сътрудничество. Бяха изказани благодарности на всички участници в проверката. Подчертано беше, че за да бъде разбрана системата в България, следва да бъде изтъкната ролята на прокурора в досъдебната фаза на наказателното производство като „господар на процеса“. Молби за правна помощ възникват най-вече на този етап от наказателния процес и се придвижват от органите на прокуратурата. Това помага да се осъзнае водещата роля на прокуратурата в международната дейност и в сътрудничеството с Евроюст и с Европейската съдебна мрежа (ЕСМ). Бяха оценени високи законодателните мерки за въвеждане на решенията за Евроюст и ЕСМ, както и организационните и институционални мерки за ефективното им прилагане. Бяха посочени като добри практики за останалите ДЧ редица указания и насоки на Главния прокурор и на ВКП за прилагането на различни аспекти на международната правна помощ. Оценена беше ефективността на вътрешната мрежа от прокурори по международно сътрудничество, която си сътрудничи отлично с Евроюст и с ЕСМ. Приветствани бяха положените усилия от страната да се укрепи националното бюро в Евроюст независимо от ограничените ресурси, както и активното участие на България в създаването на съвместни екипи за разследване. Препоръчано беше засилване на активността на съдиите и участието им във координационна система и в ЕСМ; включване на Дирекция „МОС“ на МВР към работата на националната координационна система с Евроюст; създаването на синхрон между вътрешната прокурорска мрежа и новата координационна система с Евроюст. Обърнато беше внимание на по-активното прилагане на чл. 13 от Решението за Евроюст, както и на значението на институциите и тяхната роля, която не бива да бъде заменяна от личните контакти.

Българската делегация, в чийто състав се включихме-аз, Любомира Димитрова представител на Министерството на правосъдието в Постоянното представителство на Р България в Брюксел и Анелия Иванчева-представител на МВР в Постоянното представителство на Р България в Брюксел, изрази задоволството си от положителния доклад. Благодарни за професионализма на експертния екип. Оцени констатациите в него като обективни, а препоръките като полезни и градивни. Информира делегациите за предприетите вече мерки по изпълнение на някои от препоръките и увери, че в определения в доклада срок ще предостави информация за напредъка по изпълнението на останалите . **Белгия, Ирландия, Франция , Германия и Гърция**, които зададоха допълнителни уточняващи въпроси по доклада, поздравиха България за положителния доклад и за **отличната работа** на компетентните органи, както и за конструктивното отношение към препоръките на експертите-оценители.

Представителят на Испания от екипа от оценители представи доклада за България. Посочи, че в екипа са участвали прокурори и съдии от Франция, Дания и Испания, както и представители на ГСС, Евроюст и ЕК. Мисията за оценка се е състояла през м. януари 2014 г. и е обхващала срещи с компетентни органи по международно сътрудничество в София и в Пловдив. Експертът посочи във въстъплението си, че за да бъде разбрана системата на България, следва да бъде подчертана като изключително важна ролята на прокурора в досъдебните производства. Нуждата от молби за правна помощ възниква най-вече на този етап от наказателния процес и се изготвят и изпращат прокуратурата. Това помага да се разбере водещата роля на прокуратурата в международната дейност и в сътрудничеството с Евроюст и с ЕСМ. Изтъкнато беше, че Решението за Евроюст от 2008 г. е въведено в българското законодателство с изменения и допълнения към съществуващи закони като Закона за екстрадицията и Европейската заповед за арест и Закона за МРВ. Тези изменения са подборно описани в доклада. Промените в законодателството са съпътствани с указания и насоки на Главния прокурор и отдел „Международно сътрудничество“ при ВКП. Решението за

ЕСМ също е транспонирано в националната правна уредба чрез съответни законови изменения. Споменатите вече закони, както и Законът за признаване, изпълнение и изпращане на решения за конфискация или отнемане и на решения за налагане на финансови санкции създават необходимата правна база за прилагането на двете решения. Националната система за координация с Евроюст е създадена със заповед на главния прокурор месец и половина преди мисията за оценка. Членовете на системата са представители на институциите по чл. 12 от Решението за Евроюст с изключите на националния кореспондент по корупцията, който още не е определен от България. Националният кореспондент за Евроюст и ЕСМ е определен със заповед на Главния прокурор. Колкото до функционирането на националната координационна система с Евроюст екипът за оценка е установил, че магистратите в България не виждат голяма добавена стойност от създаването на такава система, тъй като вече функционира вътрешна прокурорска мрежа, която работи добре. Следва да се осъществи синхрон между вътрешната мрежа и новата координационна система, за да се институционализира взаимодействието на всички релевантни компетентни органи. Органите от МВР играят много полезна роля в международното сътрудничество и поддържат взаимодействие със съдебните органи, затова екипът е препоръчал представител от Дирекция „МОС“ на МВР да бъде включена в работата на координационната система с Евроюст. Националното бюро в Евроюст в момента се състои от национален член, заместник на националния член и помощник. Приветствани бяха положените усилия от страната да се укрепи бюрото, независимо от ограничените ресурси. Правомощията на националния член по чл. 9 са предоставени, с изключение на тези по букви е) и д). Ограничен е прекият достъп до националните бази данни, но при поискване националният член може да получи цялата необходима информация за изпълнение на правомощията му. България е определила 5 точки за контакт по ЕСМ. Те всички са прокурори. Предложно е да бъде определен поне един съдия като контактна точка. Подчертано беше още веднъж, че в България ролята на прокуратурата е важна и не се отличава от тази в повечето ДЧ, за разлика от положението на Испания. В този смисъл е лесно разбираемо защо прокурорите са водещи в механизмите за международно правно сътрудничество. В доклада е обърнато внимание съдиите да не се почувстват отчуждени от процеса на сътрудничество в ЕС, където е важно всички заинтересовани органи да участват активно, за да се гради доверие в борбата с трансграничната организирана престъпност. По прилагането на чл. 13 има какво още да се направи от органите в България, както и в други ДЧ, особено по изпълнението на ал. 5 и 7. По въпроса за разпределението на делата между Евроюст и ЕСМ, екипът е бил информиран, че е издадено указание- методологичен наръчник на Главния прокурор, предоставящ полезна информация за критериите за разграничение на делата, но съдиите са изолирани в това отношение. Посечено беше, че повечето магистрати, работещи в сферата на международното сътрудничество, се познават лично и това улеснява контактите, като води до експедитивност и ефективност. В доклада се обръща внимание на значението на институциите и тяхната роля и се препоръчва отдалечаване от твърде личните контакти. Констатирано е, че повечето задачи по международното съдебно сътрудничество се поемат от националното бюро на Евроюст и ЕСМ се оказва не достатъчно използвана сред съдиите в България. Част от работата на мрежата е поета от националното бюро в Евроджъст, поради недостатъчно доброто познаване на мрежата сред съдиите. Трябва да се направи повече за обучението по линия на Европейската съдебна мрежа и особено за практическото и езиковото обучение, което е важно за преките контакти между магистратите от различните държави. В заключението експертът от Испания подчерта, че посещението е било много добре организирано от колегите от България. По време на срещите е дадена

възможност на екипа за оценка да вникне във функционирането на българската съдебна система за международно сътрудничество. Бяха изказани благодарности на всички участници в проверката.

България/в две последователни изказвания на Любомира Димитрова и Иванка Которова/ благодари на председателството и му пожела успешна работа, като го увери в конструктивната си подкрепа. Благодарни и на участниците в мисията за професионалната им работа. Изрази своето задоволство от положителния доклад и благодари за приетите бележки и коментари, които ще бъдат разпространени в работен документ към доклада. Счита изводите в доклада за обективни, а направените препоръки - за ясни и градивни. С радост отбелязва, че в препоръките към другите ДЧ като пример за добри практики са посочени изготвения от ВКП, отдел „Международен“, наръчник „ModusOperandi: International legalcooperationincriminalmatters“, както и ръководството на Главния прокурор за разпределяне на случаите между Евроюст и Европейската съдебна мрежа. Информира групата за първите действия, предприети от българските компетентни органи по изпълнението на някои от препоръките в доклада:

- По препоръка 10.1.1 Висшият съдебен съвет през м. юни е приел проект на „Правила за дейността на национална съдебна мрежа за международно сътрудничество по наказателни дела в Република България“, чрез които ще се създаде национална мрежа от съдии. Проектът е в процес на консултации;

- По препоръката 10.1.2, която се счита за много полезна, ще бъде разгледана възможността да бъде определен съдия с необходимия опит в областта на корупционните престъпления, който да бъде номиниран за контактна точка в ЕСМ, както и в мрежата за корупция към Евроюст.

- По препоръка 10.1.5 за недостатъчната осведоменост на съдиите по темите, свързани с международно правно сътрудничество, са предприети следните действия: Направените изводи в доклада и базирана на тях препоръка за „повишаване на осведомеността на съдиите за работата на Евроюст и ЕСМ“ потвърждават направената и от България констатация в същия смисъл. Българското национално бюро в Евроюст е кандидатствало и спечелило два проекта „Пътни карти“ (Roadshow) за 2014 г. два проекта за 2015 г. и един маркетинг семинар за 2016 г. За участници в първия модул на обучението, насрочен за 18-19 септември 2014 г., са определени съдии от Софийски градски съд, Софийски апелативен съд и Върховен касационен съд (общо около 60 души). Във втория модул, предвиден на 27-28 октомври 2014 г., са определени да участват съдии от пловдивски апелативен район (също около 60 души). Основен акцент по време на двата модула ще бъде изясняване на ролята и компетенциите на Евроюст и отграничаване от функциите на ЕСМ. По време на обученията през 2015 (през м. април за варненски апелативен район и през м. май за бургаски апелативен район) и през м. януари 2016 г. целевата група ще се състои също предимно от съдии и по-малък брой прокурори и отново предмет на дискусии ще бъде ролята на Евроюст. По този начин максимален брой съдии ще бъдат запознати подробно с практическите аспекти на международното правно сътрудничество по наказателни дела. В заключение България потвърди, че ще продължи да работим по изпълнение на останалите препоръки и в рамките на посочения в доклада срок ще представи необходимата информация за постигнатия напредък.

Председателството благодари за информацията, предоставена от българската делегация и изрази задоволство, че се приемат така конструктивно направените предложения и препоръки. Показано е положително отношение на българските органи, което е довело до различни инициативи, които ще включат много съдии в обученията по

линия на международното правно сътрудничество. От това може да се направи извод, че оценката вече дава своите резултати.

Беше дадена думата за въпроси на държавите членки, по време на което пет държави зададоха въпроси и показаха нестихващ интерес към функционирането на правната ни система в сферата на международното правно сътрудничество/Ирландия, Белгия, Германия, Франция и Гърция/.

Ирландия благодари на експертите и България за представянето. Общата оценка в доклада за България е много положително, за което поздрави българските власти. Зададе следните въпроси към българската делегация: 1. Би искала да се изясни точната роля на националния член в Евроюст при създаването на съвместни екипи за разследване - дали националното бюро в Евроюст само улеснява работата на екипа или има по-значими функции като участие в дейността му. 2. По чл. 13 в доклада е посочено, че информацията не се предоставя от българските органи на Евроюст в електронен формат. Какво смята да предприеме България в тази връзка в бъдеще. 3. В доклада е казано, че указанията и заповедите на Главния прокурор не са обвързващи за съдиите. Води ли това до трудности при осъществяване на международното сътрудничество.

България благодари за точните въпроси. По въпрос 1 поясни, че досегашната практика по създадените 19 съвместни екипа за разследване показва, че националното бюро участва по-скоро като подпомагаща страна. Ролята на бюрото се състои в даването на съвети, разяснения, логистична помощ, подпомагане при вземане на решения кой казус е подходящ за създаване на съвместен екип, подпомагане провеждането на координационни срещи, сключването на споразумението между държавите и размяната на документи при подготовката на екипа. Това е една много активна роля на националния член на практика. По въпрос 2 и приложението на чл. 13 от Решението отбелязва, че ДЧ не са особено активни като цяло или по-скоро не са много мотивирани да го прилагат, защото не получават достатъчно обратна информация от Евроюст. За момента ползата от тази разпоредба не е особено висока. В България са предприети важни стъпки за прилагане на чл. 13. Главният прокурор е издал указание до прокурорите по места да попълват електронни формуляри и енаправил пояснения за попълването им, но случаите на практика не са много. Най-често те са свързани с използването на съвместните екипи за разследване и с проблеми във връзка с изпълнение на молби за правна помощ. По въпрос 3 посочи, че указанията на Главния прокурор за разпределяне на работата между Евроюст и ЕСМ не могат по природа си да бъдат обвързващи за съдиите, предвид особеностите на националната съдебна система. Макар прокуратурата и съдът да са органи от съдебната власт, те имат различен статут, независими са едни от други и самостоятелни, поради което прокуратурата не може да дава разпореждания на съда.

Белгия благодари на екипа за доклада. Констатациите за положението в България са ясни и интересни. Поздрави България за позитивната оценка и приветства отношението на страната към констатациите в доклада. Във връзка със сътрудничеството с Евроюст е впечатлена от състоянието на системата в България, особено от транспонирането на норми, които създават затруднения в други ДЧ. Националното бюро участва много активно в сътрудничеството и в осъществяването на връзката между българските органи и Евроюст. Впечатлена е от добрите резултати. Попита дали се мисли как дейността на националната система за координация с Евроюст може да стане по-полезна на национално ниво. Разбира, че системата в България се намира в етап на развитие и има затруднения при участието на съдиите в

нея. Във връзка с ЕСМ вижда, че в доклада е посочено, че тя се използва ефективно в България. В Белгия се гледа на мрежата по неформален начин. Има нужда от повече осведоменост не само на лицата за контакт, а и на всички съдии и магистрати за дейността на мрежата. Отчела е казаното от българската делегация за организирания семинар и обучението, но дали България може да каже повече как се използва ЕСМ в страната. Обърна внимание на техническа грешка на стр. 9 в доклада, където за дата на мисията за оценка е подочен м. януари 2013 г., вместо м. януари 2014 г.

България благодари за интересните въпроси на белгийската страна. Представи подробности за вътрешната прокурорска мрежа, създадена още през 2007 г. С приемането на България за член на ЕС е осъзната необходимостта от засилено обучение и подготовка по международно сътрудничество. Както е било отбелязано от експертите, прокурорите в България играят изключително важна роля в международното правно сътрудничество. Те изготвят молби за правна помощ и изпълняват такива от чужбина, издават и изпълняват ЕЗА и др. На досъдебната фаза на наказателното производство те подготвят делото за пред съда. Тази активна роля на прокуратурата в досъдебното производство пояснява по-малката активност на съдиите. Прокурорът представя такова качество на събраните доказателства, че в повечето случаи не се налага събиране на допълнителни доказателства от съда. Поради тази причина на съдебна фаза рядко се налага изпращане на съдебни поръчки. Вътрешната прокурорска мрежа се състои от 100 прокурора от всички точки на България, които се обучават по международно правно сътрудничество. Те се събират 2-3 пъти годишно на 3-4 дневни семинари. През останалото време непрекъснато се поддържат контакти между прокурорите в мрежата. С времето тя е укрепнала и е започнала да изпълнява функциите на координационна система към Евроюст. По време на семинарите на мрежата се обсъждат казуси и се решава кой казус да се изпраща на ЕСМ и кой на Евроюст. Със средства по ОПАК е издаден и наръчникът "Modus Operandi", който се отнася не само до работата на прокурорите, а и до тази на съдиите. Функциите на мрежата и на координационната системата, както е отбелязано в доклада, се препокриват. Между прокурорите и полицейските служби в България също има много добри връзки. По време на срещите на мрежата и на координационната системата се канят представители на бюро на Европол и на националното бюро SIRENE, които изнасят лекции по функционирането на системата ШИС II. ЕСМ е много добре позната сред прокурорите и те са обучени да влизат в контакт както с нея, така и с Евроюст и много добре работят и по двата канала. Те се обръщат към ЕСМ по по-леки случаи а към Евроюст, когато става въпрос за по-комплексни случаи. Това обучение ще бъде засилено и при съдиите в бъдеще.

Председателството още веднъж благодари за предоставената информация за отличната работа на националните органи на България.

Експертът-оценител от Испания допълни, че това, че в България няма специална мрежа на съдиите не бива да се възприема като голям недостатък. В системата са създадени други средства, които могат да се използват и те са на разположение и на съдиите. Това, че всеки прокурор може да влезе в мрежата от компютъра си и да разполага с актуална информация за международното правно сътрудничество е много ефективно. Това означава, че системата за международно сътрудничество в България е лесна и достъпна. С тези пояснения би искал да уточни констатациите в доклада.

Германия благодари за доклада. Има въпрос по написаното на стр. 66, последна точка относно препоръката към институциите на ЕС да осигурят финансиране на съвместните екипи за разследване, с което да подпомогнат държавите.

Екипът за оценка уточни, че тази обща препоръка към институциите на ЕС е разписано след консултации с колегите от България, които участват активно в съвместни екипи за разследване. На държави с малки размери и ограничени възможности като България трябва да се осигури допълнително финансиране поне частично за създаването на екипи. Това е било констатирано и в други ДЧ. Екипът за оценка не може да посочи конкретно от къде да се вземат средства, но трябва да се помисли в тази посока.

Франция благодари за доклада и за ясните отговори на въпросите от българската страна. Във връзка с въпроса на Ирландия за участието на българския член на Евроюст в съвместните екипи за разследване посочи, че в чл. 9 от Решението изрично се разрешава участие на националния член, въпреки че някои държави имат резерви. Във френския наказателен закон тази възможност е изрично предвиден, защото според Франция това е полезно. Попита България дали е предвидила това правомощие на националния член на Евроюст в националното си законодателство.

България посочи, че има разпоредба в НПК, която предвижда възможност за участие на прокурорите в съвместните екипи за разследване, а създаването на екипите е изцяло от компетентност на ВКП. Националният член, заместникът и помощникът му в Евроюст са прокурори и в това си качество могат да участват ефективно в работа на екипите и по оперативни въпроси. Имайки предвид разширяването на състава на българското бюро, това участие в екипите ще може да се осъществява в бъдеще пълноценно.

Експертът от Дания от екипа за оценка допълни, че е убедена, че България изпълнява изцяло Решението за Евроюст. За отделни случаи се оказва полезно националният член да участва както в процеса на създаването, така и в работата на СЕР като национален експерт. В Дания се внимава обаче да не се допусне налагане на представителите на Евроюст над националните представители в екипа. Ако датското бюро в Евроюст участва в екипи, това най-вече е по отношение на работата по създаването им.

Гърция благодари на екипа за отличната работа в България. Благодарни са и на българската делегация за интересната информация, предоставена на заседанието. Съгласен е с чутото за съвместните екипи за разследване и участието на националния член в тях. Чл. 9 е диспозитивна норма по характер. Участието на националния член в екипи би го натоварило допълнително и може да се окаже пречка за изпълнение на останалите му функции. Подкрепата и съдействието за създаване на добри условия за работа на екипа е достатъчно. Това подобрява ефективността и резултатите от работата на екипа. Поздравява българското бюро в Евроюст за добрата работа, особено по съвместните екипи, в които са участвали заедно с Гърция. Изрази задоволство, че е назначен заместник на националния член, което ще подобри още повече работата.

Председателството заключи, че всички са убедени в качествата на и оценките в доклада, което е проличало и от предоставената допълнителна информация от експертите и закри дискусиата по доклада.

Председателството каза, че България е за пример на другите държави в сферата на международното правно сътрудничество.

Изготвил,

Прокурор във ВКП:

Иванка Которова